

Õiguskantsler

Vallad ja linnad

Teie nr

Meie 30.12.2019 nr 16-6/191896/1906450

Sotsiaalteenuste korraldamine linnades ja valdades

Austatud valla- või linnavolikogu esimees, austatud vallavanem või linnapea

Pöördun Teie poole seoses [Riigikohtu 9. detsembri 2019 otsusega](#), millega tunnistati kehtetuks mitme Narva linnas sotsiaalteenuste osutamist reguleeriva määruse sätted. See oluline kohtulahend selgitab [sotsiaalhoolekande seaduse](#) neid norme, mis sätestavad inimeste õiguse saada abi kohalikult omavalitsuselt ning tingimused, mille alusel tuleb omavalitsusel abi osutada.

[25. augustil 2017 tegin Narva Linnavolikogule ettepaneku](#) viia Narva linnas sotsiaalteenuste osutamist reguleerivad määrused seaduse ja Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlla. Ettepanekus selgitasin Narva linna sotsiaalhoolekannet reguleerivate määruste puudujääke ning [viitasin](#) oma varasematele sotsiaalteenuste osutamise seonduvatele omavalitsustele antud [selgitustele](#).

Kahjuks ei võtnud Narva linn ettepanekut arvesse, mistõttu pöördusin 17. oktoobril 2018 Riigikohtusse taotlusega tunnistada mitmed Narva linna sotsiaalhoolekannet reguleerivate määruste sätted põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks. Samuti palusin tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks olukorra, kus seaduses nõutud sotsiaalhoolekandeabi reguleeriv kord on üldse kehtestamata.

Nüüd ongi Riigikohus otsusele jõudnud ning andnud oma lahendis suunised sotsiaalhoolekande seaduse rakendamiseks.

Kohus selgitas, et kuigi kohalikul omavalitsusel on õigus täpsustada sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud üldreegleid, ei tohi omavalitsus seejuures minna vastuollu seadusega. Nii ei või vald ega linn kehtestada teenuse saamiseks tingimusi, mis välistavad abi andmise neile inimestele, kellele seadus kohustab abi osutama, või anda abi vähem, kui seadus ette näeb.

Riigikohus rõhutas, et abivajajatele tuleb abi osutada vastavalt nende tegelikule abivajadusele. Kohus märkis, et sotsiaalteenuste eest võib küll küsida tasu, ent tasu suurus ega tasumise kohustuse üle peetavad vaidlused ei tohi takistada teenuse saamist.

Riigikohus selgitas sedagi, et seadus ei luba linnadel ja valdadel seada sotsiaalabi osutamist sõltuvusse seadusjärgsete ülalpidajate olemasolust või nende maksevõimest. Sotsiaalkaitseüsteemi üks osa on küll inimese ja tema perekonna omavastutus, ent ükski seadus

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

ei kohusta perekonda täisealist pereliiget isiklikult hooldama ega hoolitsema abivajaja eest kohaliku omavalitsuse asemel.

Riigikohus tõi olulise suunisenä välja, et inimesel on õigus abi saada sellelt kohalikul omavalitsuselt, kus ta tegelikult elab ja mille elanik ta on ka rahvastikuregistri kohaselt.

Kuigi Riigikohus tegi otsuse kehtetuks tunnistatud Narva määruste kohta, esineb sarnaseid puudusi ka teiste linnade ja valdade õigusaktides. Selleks et tagada kõigile abivajajatele seadusega lubatud abi, palun Teil tutvuda Riigikohtu otsusega ja vajaduse korral omavalitsuse õigusakte korrigeerida.

Soovin teile edukat ja teguderohket uut 2020. aastat ning loodan meie koostöö jätkumisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise